

Beszélgetés Szabadka Péterrel – 2007. november 9.

Moderátor Lázár István, lejegyezte Nemes Zoltán

Egy beszélgetéssorozat vette kezdetét november 9-én az Excelsior klubban, amelynek az a célja, hogy neves magyarországi hegymászók mászásban betöltött szerepét, személyes élményeit, a hegymászásról kialakult nézeteit és önmagát a sportolót közelebbről megismerjük.

Az első alkalom Szabadka Péterről szólt.

Köszöntünk téged Péter és örülünk, hogy elfogadtad a meghívásunkat! Szabadka Péter (Proska) a Hegyi Sport Club vezetője, amely elődje az OSC. A leghíresebb északi falon, az Eigeren Berez Gábor, Hímer József és Szabadka Péter hatolt fel 1987 szeptember közepén.

Mi indított téged a mászásra? Mikor kezdted a mászást?

A mászást 14 éves koromban (*szül.:1951.-szerk.*) kezdtem a Keszthelyi-hegységben az edericsei sziklánál. Később a csókakői részen és a környéken is másztam. Nagy hatást gyakorolt rám István bátyám, aki előttem 63-64 tájékán kezdte a mászást. Aztán 66-ban, egy Tátrai balesetben életét veszítette. Lezuhant a Markazit toronyról.

István tragikus halála eléggé megrázta a családot. A tragédiát többféle nézőpontból megközelítették, de érdekes módon halálát egyáltalán nem hoztam összefüggésbe a saját hegymászó törekvéseimmel. Éreztem, hogy lelki alkatomnak tökéletesen megfelelő a mászás. Úgy kezeltem ezt a dolgot, hogy Istvánék valamit biztos rosszul csinálhattak.

Tiszteletük emlékére a Veszprémi fal róluk lett elnevezve.

A balesetek kiértékelésénél nagyon óvatosnak kell lennünk. Istvánék balesetét Neidenbach Ákos cikkében más szemszögből közelíti meg, mint jómagad. Mi a meglátásod a balesettel kapcsolatban?

Mászni, figyelemmel óvatosan kezelt rizikóvállalással szabad. Tisztába kell lenni azzal, akármilyen óvatosak vagyunk, a mászáshoz egy nagy adag szerencsére is szükség van, hogy ne legyen baleset. Istvánék mászáshoz való hozzáállását úgy látom, hogy a kor színvonalához képest célratörőbbek voltak. Talán volt egy picit abból is bennük, hogy alábecsülték az utakat. Régebben a mászás nem kizárólagos célja volt az embereknek, amit nagyon jól jellemez a kor szállóigéje miszerint: a jó hegymászó télen síel, nyáron evez, de közben, hogyha van ideje akkor mászik. Ez jellemző volt a hegymászó stílusra és a hegymászáshoz való hozzáállásra is. Ők ennél sokkal céltudatusabbak voltak.

Az 1987. év rendkívül termékeny volt a mászóteljesítmények terén. Mondhatjuk úgy, hogy mászásban elért sikereid legmeghatározóbb állomása 1987. az Eiger északi falának megmászása?

Igen.

Mesélj nekünk arról milyen volt az Eiger előtti életed a kezdetektől kiindulva!

Az első években az edercsi sziklánál egyedül másztam vagy a környékbeli fiúkkal biztosítottam magam. Nem volt felszerelésem. A bátyámnak hazahozták a felszerelését, de ahhoz nem mertem sokáig hozzányúlni. Egy roló felhúzó-hevederét és néhány U szöveget használtam biztosításra. Később mégis hozzányúltam a felszereléshez és én koptattam el őket.

69-ben Budapestre jöttem dolgozni, mint pincér, mert ez volt az eredeti szakmám. Az akkori Meteor Klubba is elmentem, amely a Margitszigeten volt. Az ott történt beszélgetések hatására, amit Vörös Lászlóval (Cinó) és mászó társával (Totya) folytattam, (hogy így-meg úgy a mászás, hogy az mennyire veszélyes), úgy éreztem magamat, mint egy vidéki kis suttyó gyerek. Egy időre teljesen sikerült elriadnom a Meteor clubtól.

Aztán 70 májusában mentem ki először a Tátrába. Volt egy szabad napom, kinéztem egy vonatot. Úgy értem ki, hogy volt összesen 4 óráam a Tátrában. Felrohantam a Kis-Tarpataki völgybe és már rohantam is vissza a vonathoz, mert másnap dolgozni kellett. Rettentő kegyes volt hozzám az időjárás, hisz gyönyörű idő volt és a Tátra a szépségével egyből lenyűgözött.

A Tátra mit jelentett neked?

Nekem is a non-plus ultrát, hisz az Alpok akkoriban elérhetetlennek tűnt.

70 nyarán abbahagytam a pincérkedést és egyedül jöttem ki, hogy mászhassak a Tátrába. A Menguszfalvi völgyben egy réten felvettem a sátram, és elindultam felfelé a hegynek. Élveztem, hogy kint lehetek és nem volt különösebb célom. Aztán később találkoztam cseh mászókkal, akikkel megismerkedtem és velük csináltam az első túrámat, a Simon-torony keleti-gerincét. Előre is mászhattam, ami nagy élményt jelentett.

Egy év vidéki élet után visszatértem Budapestre, mert szerettem volna mászni és 1971. őszén a BSE-be kerültem. 1971-től 73 tavaszáig Niedenbach Ákossal másztam együtt (*elhívott az Excelsior-csapatba*). Nagyon jó időszaka volt ez életemnek. Őszintén szólva, az Ákos mellett lettem igazán hegymászó. Sokat tanultam tőle, emellett rengeteget jártunk a Tátrába, s mindig kint voltunk, amikor csak lehetett. Télen-nyáron, hóban-fagyban.

A Solymári falnál is rengeteget időztünk. Ez a fal kunsztolás céljára szolgált (*ma boulder*). Nehéz mozdulatokat gyakoroltunk, fejlesztettük a mászótechnikánkat és ennek meg is lett az eredménye. Ugrásszerűen növekedett a teljesítményem és a maradék még bennem lévő félelmek is eltűntek.

1974-től az EVIG-ben találtam magamat. Ekkortól már rendszeres tornatermi edzésekkel, futással fejlesztettük magunkat. Jó csapat kezdett kialakulni, de az ipari alpin munkák előtérbe kerülésével, olyan személyi stílus kezdett kialakulni, -pénzteremtéssel kapcsolatos titkolódzások- amik megosztották a klubbot. Számomra a hegymászás szenvedély, és minden pénzteremtéssel kapcsolatos dolog ezért van, és nem azért, hogy ebből megéljünk. Ezt akartam az új klubban megvalósítani.

1976 január 1-el megalakítottuk az OSC-t. Teljesen közösségi elveken indultunk. Eleinte nekem és Zöhls Mikinek volt csak felszerelése a klubban. Ezt osztottuk szét és tulajdonképpen mindenki ezzel mászott. Berán Janinak (*Meteor*) nagyon sokat köszönhattünk, hisz bábáskodott a klub anyagi megerősödése felett. Segítségével ipari alpin munkákból szereztünk jövedelmet, amit a mászásra költhettünk. Ez azt jelentette, hogy 1976 szeptemberétől szinte minden hétvégén volt OSC tag a Tátrában.

Ebben az időben lett Skerlecz Iván a Hegymászóbizottság vezetője és behozta a pontrendszert a mászásba. A pontrendszer nagyon megfelelt az akkor feltörekvő fiataloknak és egy sportos szemlélet alakult ki. Nagyon sok futás, edzés, testépítés és a szabadidőben való állandó mászás (hóban-fagyban) jellemezte a mászókat. Jó teljesítmények születtek, amelyet a pontrendszer nagyon megdobott.

Pontrendszer alapja: az út nehézségi foka a kalauzidővel szorozva. A klubok sportolójának eredményeit a pontrendszer alapján felállított évenkénti rangsorral is értékelte a Hegymászóbizottság.

A mászóágakban elért eredmények összevetése és a kalauzadatok pontosításaként Magyar értékrendszer is kialakult a klubvezetők közös álláspontja alapján. Ez a kalauzidők csökkenését jelentette (mivel a kalauzidők sok esetben az első vagy korai mászások adatait tartalmazták).

A 80 években a GMK-s korszak eljövételével, a klub anyagi helyzete megrendült. A klubból kilépők PJT-t, GMK-t alapítottak, többször a OSC kárára. Több krízishelyzet állt elő a nyolcvanas években, de azért döcögött a szekér. Az egyre tarthatalanná váló helyzetben váltani kellett.

1986 január 1-el az OSC jogutódjaként megszületett a HSC. Ez egy rövid pénztelen időszak volt. Ekkor kezdtek a meghatározó tagok eltávolodni. Pl.:Dékány Péter, később Ozsváth Attila, Babcsán Gábor.

A mászást új alapokra kellett helyezni és új mászóközösséget kellett kialakítani. Ebben a munkában Sárközy Andrásnak elévülhetetlen érdemei vannak. Sárki lett a szakosztályvezető és az ő menedzser, és sporttőlói képességeinek segítségével, sikerült új csapatot formálni.

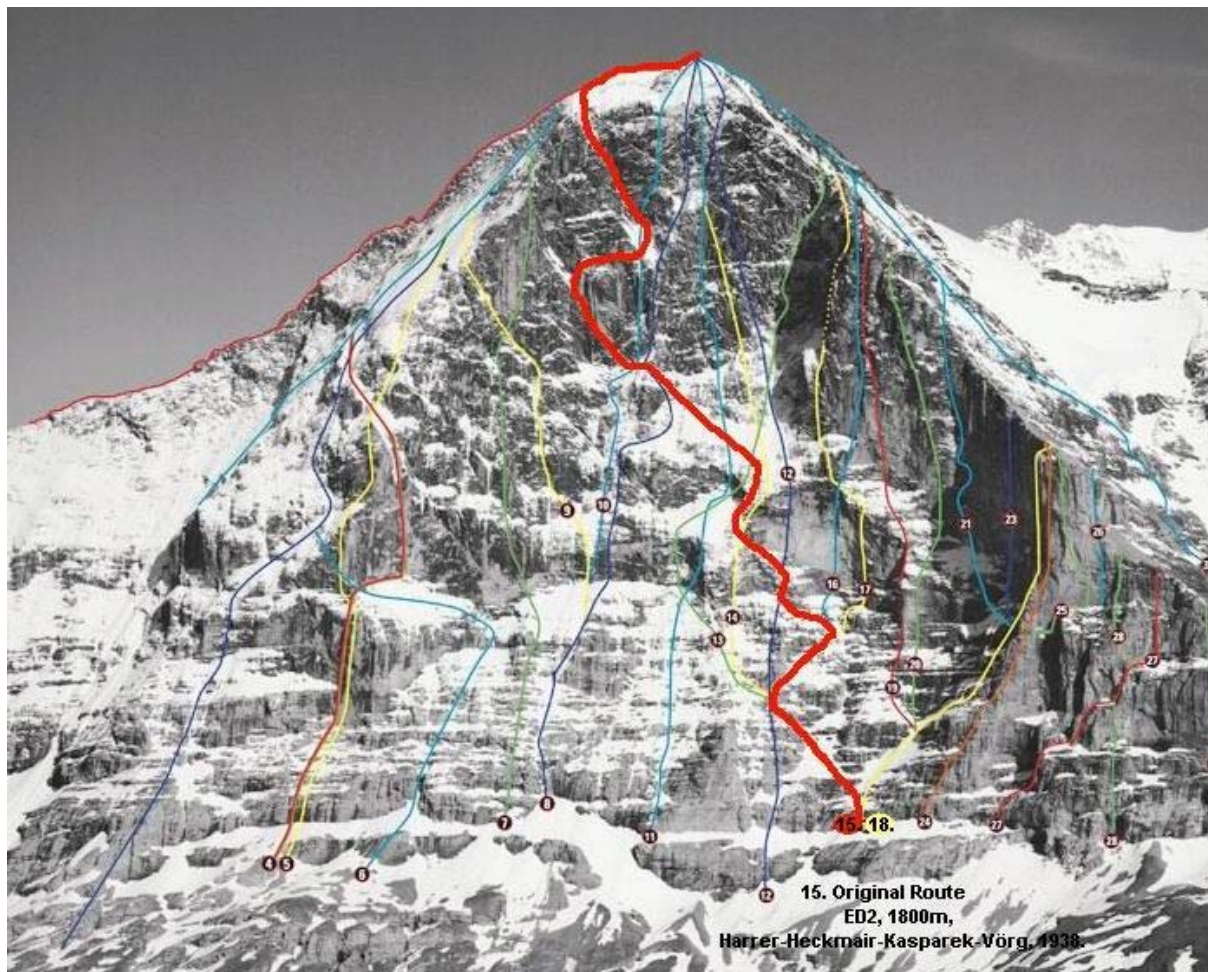
Térjünk vissza a mászásaidhoz! A leghíresebb északi falon, az Eigeren Berecz Gábor, Hímer József és Szabadka Péter hatolt fel 1987 szeptember közepén.

Milyen volt az Eiger?

Az Eigerre nagyon sokat készültünk. 1986-ban amikor először próbálkoztunk, akkor nem jött össze a havazás miatt, majd egy fél éves betegsorsorozat következett az életemben. 1987 áprilisában kezdtem újra edzeni, majd nyáron ráhangoló mászásokkal (Karbunkulus torony-lengyel út, Sárgafal) őszre ott voltunk újra a falnál. Az időjárás jónak ígérkezett.

Beszálltunk reggel és nyomtuk felfelé. Két nap bivakoltunk először a halálbivakba a vasaló él tetején. Az volt a baj, hogy már a vasaló kezdetén egy nagyon vékony jégréteg borította a sziklát, amit bakancsban nem lehetett mászni, hágóvasban meg a tapadás miatt szintén problémát okozott. Lassan haladtunk. A pókba kellett másodszer bivakolnunk. Mivel nem volt vízszintes a talaj és hullottak a kijárat hasadékból a fentről jövő kő és jégdarabok ezért a jégbe-hóba beástuk magunkat, hogy a fentről jövő kő és jégdarabok átrepüljenek felettünk.

Aztán a pókban volt egy életre szóló élményem. Abszolút megváltozott az életszemléletem. Ültünk a jégbe és a Németalföld felől jött a vihar. Belegondoltam innen még 500 méter a

csúcs felfelé, lefelé pedig 2000 méter van. A viharfelhők ott gomolyogtak, az ég dörgött-villámlott. Olyan végtelen küzdelemnek tűnt az egész. És ebbe az egészbe, ahogy beledondoltam, olyan picinek éreztem magam, mint körmöm alatt a piszok. Az a büszkeség meg öntudat, ami bennem volt, az hirtelen elpárolgott. Nem lett kisebbségi érzésem, csak úgy éreztem helyemre kerültem. Beledondoltam, mi mindennek kell megtörténnie ahhoz, rajtam kívül álló dolgoknak, hogy az ember egy ilyen falat megmásszon. Akkor jöttem rá, hogy nincsenek véletlenek, és úgy jöttem le a falról, hogy 180 fokot fordult velem a világ.

Ahogy jöttünk le a falról, nagyon nagy örömmel töltött el a mászás, egész addig, míg a Berecz Jani el nem szállt. Az is maga volt a csoda. Csúszott vagy 100-150 métert aztán lezuhant egy leszakadásba és elkapott egy sziklatömböt a párkányon. Túlélte és azon kívül, hogy megroncsolta jobb kezét, megütötte combját, nagyobb baja nem volt. 1500 métert ereszkedtünk még, Gábort segítve. Leértünk, le akartunk gyalogolni az autóig, de nem volt erőnk. Felültünk a vasútra és felkészültünk, hogy a jegy borsos árát kifizetjük. De amikor meglátták Gabit, aki tiszta vér volt, csak annyit kérdeztek maguk voltak ott fenn? Utána ingyen mentünk le.

Mennyi idő volt az Eiger megmászása?

Két és fél nap.

Igazából azóta se mászta meg senki, de számos kísérlet történt. Másztak pl. a fal oldalán (Genfi pillér). Józsiéknak ez egy jó mászásuk volt.

Mi voltunk a 150. megmászói a falnak és ezekre 58 halálos baleset jutott.

Előttünk 4 héttel zuhant le egy parti, azt követő héten pedig egy újabb parti.

Az hogy hármásban másztatok milyen volt?

Akkor jó volt úgy mászni. Gyakorlatilag úgy másztuk, mintha kettes parti lett volna. 2 ember mindig párhuzamosan mászott. Egyedül a traverzekben másztunk csak egyesével.

Mennyire emlékszel az objektív veszélyekre? Kőhullás?

Kőhullás főként a második jégmezőn volt, ezért igyekeztünk, hogy még a reggeli napsütés előtt átmenjük rajta. Aztán a fal felső részébe volt még.

Inkább a biztosíthatatlanság jellemezte a falat. Annyira nincs biztosítási hely, meg ékhely. Tulajdonképpen, azokat a régi szögeket, amit a falba találtunk azokat használtuk fel. Alig vertünk be saját szögeket.

Minden lemosott, minden lefelé áll..

Hány zsákkal másztatok?

Emlékeim szerint 3 zsákkal, minden ki volt számolva. Egy főző és egy 250 palack hármunk számára, 3 hálózsák, 3 bivakzsák, némi ennivaló.

Józi mesélte, hogy a vizes kémény elég érdekes volt?

Igen. Igazából az egy V nehezségű kémény. A nagyon vékony jég miatt egy áthajló falon kellett megkerülnöm (VI AO). Feljebb egy IV nehezségű kötlhosszban folytatódik, de akkor annyira volt vastag a jég benne, hogy látszott mögötte a vízfolyás és a szikla, és annyira laza, hogy omlott minden mozdulatnál. Biztosítani nem lehetett. A legkönnyebbnek kellett előremenni! Gabi volt az, így ő ment előre és rendesen omlott alatta a jég, de kimászta.

Szögeket használtatok?

Az egész falba talán kétszer szögeltünk, friendet egyszer vagy kétszer helyeztünk el. Nincs elég biztosítási lehetőség és egy kötlhosszba 2-3 biztosítási lehetőség már jónak számított. Az alsó részt 500 méteren keresztül, fejlámpával kötélbiztosítás nélkül másztuk. Józi ment elől, jól tudta az utat, mi meg mentünk utána.

Hogy kerültél a Békébe?

Otthagytam a pincér szakmát 70-ben, mert mindig is pedagógus akartam lenni.

73-ban a Gyógypedagógiai Főiskolát kezdtem el, ahol pszichológia szakon végeztem. Bűncselekményes gyermekekkel foglalkoztam 4 évig és így kerültem a Békébe is. 81-től hívtak oda, mint igazgató-helyettes, azóta vagyok ott.1988-tól igazgatója vagyok az intézménynek.

Néhány gondolat Pétertől és korabeli fotók Péterről:

A hegymászást máig közösségi sportnak tartom nem egyéninek.

Jó mászóhangulat és teljesítmény közösségben, partiban érhető el.

Akkor jó egy mászó, ha a tudásának megfelelő teljesítményt minden körülmények között tudja hozni.

A hegymászó balesetek igazából sosem ráztak meg, mély lelki traumát nem okoztak. A szemléletemben benne van. Keresztény ember vagyok, kicsit másképpen állok a dolgokhoz.

Válogatás Szabadka Péter mászásaiából:

- 1972. Szádelő-Ördögsin (V+ A1)
- 1974. Szádelő-Cukorsüveg északi fala Ave Maria (VI A2)
Tátra-Villa gerinc télen bivak
- 1975. Tátra-Lomnici csúcs-Hokejka (V+ A1)
- 1976. Tátra-Wéber direkt (VI A2) télen
- 1977. Kaukázus-Donguz Orun-Rototajev pillér (1500 m, V+)
Elbrusz mindkét csúcsa egy nap alatt (egyedül)
Tátra-Wéber-Stanislawski-kémény (V) télen
Usata Veza direttisima (VI A3)

- 1978. Tátra-Középorom északi fala- Jan Kánya (VI A3) télen
Pamír-Kommunizmus csúcs-Burevesztnyik út
- 1979. Tátra-Lomnici csúcs keleti fala-Smid út (VI A3)
Tátra-Wéber-Szuperdirekt (V+ A2)
- 1980. Pamír-Korzsenyevszkaja csúcs és Csetürjoch
- 1981. Mont Blanc-Aig. L'M-Menagaux út (VI A1)
- 1985. Mont Blanc-Aig. Roc-Children of the Moon (VII-)
Mont Blanc-Aig. Peine-Contamine út (VI)
Dolomitok-Tofana-Pilastro (VI)
- 1986. Tátra-Karbunkulus torony-Pochyly út (VI A3)
- 1987. Eiger északi fala (V+) Original Route (ED2, 1800m, Harrer-Heckmair-Kasperek-
Vörg, 1938)
- 1988. Aeg. Portalat (Mount Blanc csop.) Remy út (6b)
Graue Wand (Uri Alpok) Remy út (6b)
- 1991. Rosskupe kante (Gesause) (V)
Rosskupe verschneidung (VI)
- 1994. Gelbe kante (Cima Piccoli) (VI)
- 2007-ig több kisebb- nagyobb mászás (pl: Lasers Wand)

- vége -